

VERKLARING

In relatie tot motivatie van het ontheffingsbesluit burgemeester Scherpenzeel d.d. 8 oktober 2021

Op 7 oktober 2021 heeft de Commissaris van de Koning aan mij meegedeeld, mij per 8 oktober 2021 te ontheffen uit mijn functie als waarnemend burgemeester van de gemeente Scherpenzeel.

In het persbericht en in de brief aan Provinciale Staten d.d. 8 oktober 2021 heeft de Commissaris hiervoor de volgende redenen gegeven:

- 1) Tegenstrijdige verklaringen;
- 2) Aanleiding rechtvaardigt interventie niet en
- 3) Zorgt, in tegenstelling tot opdracht, niet voor verbinding en rust.

Dit na aanvulling, op alle uitspraken die de Commissaris in de afgelopen periode over mij heeft gedaan op en na 6 juli jl., in het Vragenuur vergadering Provinciale Staten van 29 september jl., en in de media. Daarbij heeft de Commissaris niet geschroomd om (selectief) te citeren uit persoonlijke gesprekken. Daardoor is een eenzijdig beeld ontstaan. Het versterkte mijn behoedzaamheid, alertheid en zorgvuldigheid van spreken in de gesprekken met de Commissaris. De veilige setting voor het voeren van een openhartig gesprek, was verdwenen.

Al die tijd heb ik mij ervan weerhouden, in het openbaar commentaar te leveren op deze handelwijze, of op de wijze waarin mijn woorden door de Commissaris zijn weergegeven. Ik wilde voorkomen dat het nodeloos op de spits werd gedreven. Ik heb op mijn handen gezeten, ook toen mijn persoonlijke integriteit steeds nadrukkelijker in twijfel werd getrokken. In mijn correspondentie met de Commissaris, en bij de beantwoording van raadvragen, heb ik mij in bochten gewrongen om enerzijds recht te doen aan de feiten, en tegelijkertijd te voorkomen dat ik kon worden beticht van ‘moddergooien’.

1

Inmiddels is duidelijk dat dit prudent en integer handelen, mij niet heeft geholpen.

Zoals reeds in de media vermeld beraad ik mij ten aanzien van het aangezegde ontslag; ik heb het ontslag niet aanvaard.

Tegen de beeldvorming over mijn persoon en mijn persoonlijke integriteit wil ik mij langs deze weg verweren.

De verkeerde uitleg van mijn bedoelingen

Ik heb als burgemeester van Scherpenzeel mijn persoonlijke mening over de meest wenselijke toekomst van Scherpenzeel nooit in het openbaar uitgesproken, en zal dat ook nu niet doen. Ik heb in mijn ambtsbericht aangegeven dat voor beide oplossingsrichtingen wat te zeggen valt, maar dat de onderbouwing van de noodzaak en van de meerwaarde van herindeling de aandacht vraagt van GS. Zeker in het geval tegen de uitgesproken wens van de Scherpenzeelers in wordt gehandeld, dient de onderbouwing overtuigend te zijn.

Ik heb mij altijd en consequent verzet tegen onwaarheden of onterechte framing, omdat dit het beeld van vooringenomenheid versterkt en contraproductief werkt voor het verkrijgen van draagvlak. Al sinds februari vraag ik daar aandacht voor, en de mail van provincieambtenaren op zondag 4 juli jl. was ‘de druppel die de emmer deed overlopen’.

Mijn handelen op 6 juli jl. was in lijn met mijn eerdere oproepen. Ik heb nooit uitspraken gedaan over persoonlijke integriteit van GS - leden. Ik heb mij ook onthouden van een waardeoordeel over de procesintegriteit. Ik heb enkel aangegeven dat er te veel vragen rondom de procesintegriteit waren waarop ik geen antwoord heb. Alle inwoners, ongeacht of ze voor zelfstandigheid of herindeling zijn, hebben recht op een zuiver proces. Daarom is onafhankelijk onderzoek nodig.

Dat was niet alleen een principieel punt voor mij, maar ook in praktisch opzicht nodig. Het was de enige manier waarop gedwongen herindeling voor de Scherpenzeelse samenleving acceptabel kon worden gemaakt, en juist daarmee in het belang van mijn bestuurlijke opdracht.

Ook na het besluit van de minister blijf ik van mening dat het in het belang is van het vertrouwen tussen burger en overheid om volstrekte transparantie te betrachten. Voor hét vertrouwen van inwoners in de democratische rechtsstaat zou het goed zijn, om vragen vanuit de samenleving ten aanzien van het bestuurlijk handelen serieus te nemen.

Verweer tegen ontslaggronden

Je kunt een burgemeester niet ontslaan omdat hij transparantie en integriteit bepleit. De motivatie van mijn ontslag is dan ook voornamelijk gestoeld op vormargumenten, in plaats van inhoudelijke. Hierna ga ik in op redenen uit het persbericht.

Ad 1. Tegenstrijdige verklaringen

Ik ben volstrekt consistent geweest in mijn verklaring, dat ik achter de mail van 6 juli aan PS stond.

- Dat deed ik reeds op 7 juli jl. (mail aan PS) en 8 juli jl. (spoedoverleg met Commissaris en burgemeester Luteijn)
- Dat heb ik herhaald in de beantwoording van raadsvragen, in de media en in de vele gesprekken die sinds 6 juli zijn gevoerd.
- Een soortgelijke boodschap had ik op 1 juli jl. overigens al gedaan in Binnenlands Bestuur.

Ik heb met andere woorden, eigenaarschap getoond voor de inhoud van de boodschap. Bovendien heb ik aangegeven bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen voor de mail.

Ook heb ik steeds verklaard de mail niet zelf te hebben geschreven/getypt, en ik heb ook niet op de verzendknop bij het bestuurssecretariaat gedrukt. Dat mails door ambtenaren worden voorbereid en verzonden mag in overheidsland geen verbazing wekken. In dit geval zijn er 4 ambtenaren betrokken geweest; zij handelden in opdracht van het college. Ook is de uiteindelijke formulering geaccordeerd door het college. Ik voelde (en voel dat nu nog steeds) geen enkele behoefte daar verder op in te gaan.

Eenzijdige focus

De focus van de Commissaris heeft echter vanaf de aanvang van het spoedoverleg op 8 juli gelegen op de vraag welke ambtenaar deze brief had opgesteld. Dat heeft mij overvallen en ik heb de houding van de Commissaris als zeer onaangenaam ervaren.

In eerste instantie heb ik dan ook ontwijkend op deze vragen gereageerd. Ik wist oprecht niet wie wat achter de schermen had gedaan; het proces na accordering van de tekst onttrekt zich doorgaans aan het gezichtsveld van de bestuurder.

Ik heb dan ook toegezegd de toedracht rondom de verzending te zullen nagaan. Reeds de volgende dag (vrijdag 9 juli jl.) heb ik aangegeven dat de gemeentesecretaris dit had uitgezocht, en dat er niets onoorbaars was voorgevallen. Daarmee had de zaak afgedaan moeten zijn.

Mijn verklaring over de toedracht bleek onvoldoende om de druk op mij, of de ambtenaren in kwestie, weg te nemen. Daarbij spelen twee zaken een rol:

- Mijn eerste reactie op de eerste vragen over de mail op 6 juli jl. Verstuurd. Ik was mij oprecht niet bewust van de verkeerde uitleg die aan mijn oproep werd gegeven. Dat ik verbaasd was over de reacties, wil nog niet zeggen dat ik onwetend was van de mail. Wie de letterlijke tekst leest, begrijpt ook waarom ik mij door de uitleg tijdens het herindelingsdebat, in verlegenheid gebracht voelde.
- De telefonische mededeling (woensdag 14 juli jl.) van de Commissaris, dat hij op zaterdag 10 juli een anonieme brief had ontvangen, waarin zou zijn gesteld, dat een met name genoemde ambtenaar buiten mijn medeweten om zou hebben gehandeld. Deze laatste suggestie is een verachtelijke verdachtmaking, en bovendien pertinent onjuist. Net zo onjuist, als de bewering dat ik zou hebben verklaard niet van de verzending op de hoogte te zijn geweest.

Oorzaak en aanleiding

Dat ondanks mijn consistente verklaringen het frame van ‘tegenstrijdige verklaringen’ in stand is gehouden, en alle aandacht door de Commissaris is uitgegaan naar de vraag welke ambtenaar betrokken was, is veelzeggend.

Nog veelzeggender is dat telkens wordt ‘vergeten’ te vermelden dat ik heb aangegeven achter de oproep aan PS te staan. Pas op 28 september is mij voor het eerst gevraagd ‘waarom?’ ik die oproep heb gedaan. Tijdens het eerstvolgende gesprek op 30 september heb ik de aanleiding geduid: ik heb de betreffende mailwissel van zondag 4 juli jl. aan de Commissaris overhandigd en van een toelichting voorzien. Uiteraard heb ik deze in de context geplaatst, zoals het college van Scherpenzeel die heeft geduid in de brief van 5 oktober jl. aan SP Gelderland naar aanleiding van hun WOB verzoek. Deze treft u bijgaand aan.

3

Ad 2. Aanleiding rechtvaardigt interventie niet

Zonder de aan de Commissaris toegelichte context was de gestuurde mail van 6 juli inderdaad geen rechtvaardiging voor de interventie. Gegeven de context is de aanleiding voor de interventie evident. Het was de druppel die de emmer deed overlopen.

Opnieuw wordt echter de aandacht van de inhoud afgeleid:

- De Commissaris geeft er in zijn brief aan Provinciale Staten van 8 oktober jl. blijk van de hem bekende context, die bovendien daags tevoren was gepubliceerd, buiten beschouwing te willen laten.
- De aanleiding, het ambtelijk handelen, en de achterliggende ambtelijke- en bestuurscultuur, wordt niet geduid.

Ook in dezen wil ik wegblijven van een waardeoordeel. Wel zou ik het oordeel van de commissaris over mijn ‘interventie’ (die overigens niet tot procesonderzoek leidde) in het perspectief willen plaatsen van de interventies van GS en de Commissaris in de Scherpenzeelse gemeentepolitiek. Deze zijn uitvoerig beschreven in de hierboven aangehaalde brief van B&W Scherpenzeel van 5 oktober jl. (<https://bit.ly/2YFNC03>).

Ad 3. Verbinding en rust

Mijn opdracht als waarnemend burgemeester was tweeledig: wees een goed burgemeester voor Scherpenzeel, en begeleid het proces op weg naar herindeling. Ik onderschrijf van harte dat voor beide elementen het terugbrengen van rust en verbinding in Scherpenzeel noodzakelijk was. Vanaf mijn aanstelling heb ik daarin consistent gehandeld, ook als dat niet werd geapprecieerd vanuit het oogpunt van het door GS voorgestane proces:

- door met het referendum van 17 maart jl. de ruis weg te nemen over het aanwezige draagvlak in Scherpenzeel (n.a.v. geruchten rond de Motivaction peiling uit 2020).
- door de vertrouwelijkheid rond het rapport van de vertrouwenspersoon te bewerkstelligen (inclusief een veilige omgeving voor alle betrokkenen)
- door transparantie te verschaffen waar mogelijk, bijvoorbeeld ten aanzien van WOB verzoeken, en de geanonimiseerde publiekssamenvatting van het rapport van de vertrouwenspersoon
- door weer eenheid te brengen in de raad: unanimitieit voor de samenwerkingsstrategie en het kredietvoorstel tweesporenbeleid door aan te dringen op feitelijke oordelen, geen framing, omdat dit de bestuurlijke en maatschappelijke onrust aanwakkert (bijv. de ook bij u bekende 32 punten-brief)

Ook ben ik hoffelijk gebleven richting GS en de Commissaris. Ik heb steeds, zelfs tijdens ons laatste gesprek op 7 oktober jl., uitgedragen respect te hebben voor de persoon en voor het ambt, ook als ik het niet eens was met het bestuurlijk handelen. Daarbij kan mij niet worden verweten dat interventies van buitenaf, opnieuw tot verdeeldheid binnen Scherpenzeel (samenleving en de raad) hebben geleid.

Het uitvergroten van mijn (in zichzelf zuivere, maar onjuist geïnterpreteerde) verzoek aan PS op 6 juli jl. hebben de verhoudingen in de Scherpenzeelse raad opnieuw geen goed gedaan. Daarin is de onverstandige mailwisseling van de Commissaris met een deel van de gemeenteraad zeker te duiden als een directe aanleiding.

Wat aan mij 'vreet' is dat, juist op het moment dat de minister Scherpenzeel uit de onzekerheid verlostte, de Commissaris ervoor heeft gekozen Scherpenzeel te overvallen met mijn ontslag. Niet zozeer voor mij persoonlijk (de aantasting van mijn goede naam doet mij vele malen meer) als wel voor de Scherpenzeelse samenleving, die ik eindelijk rust en herstel had gegund.

Tot slot

Wat ook de bedoelingen zijn geweest, het effect is duidelijk: Alle commotie rond de (totstandkoming van de) mail van 6 juli jl. aan PS en rond (de timing van) mijn ontslag heeft de aandacht effectief afgeleid van de inhoud van het pleidooi dat ik heb gedaan, en in deze verklaring heb herhaald. Aan mijn pleidooi voor transparantie is en wordt volledig voorbijgegaan.

Ik heb mij, getrouw aan de eed die ik heb gezworen bij mijn benoeming tot waarnemend burgemeester, steeds onafhankelijk opgesteld en in het belang gehandeld van Scherpenzeel:

"Ik zweer dat ik, om tot burgemeester benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgemeester naar eer en geweten zal vervullen.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!"

Naar analogie van hetgeen ik op 7 oktober in de gemeenteraad van Scherpenzeel heb gezegd, wil ik deze verklaring afsluiten met de constatering dat ik mij tussen de almachtige God, mijn dubbele opdracht als waarnemer, en de gemeente wél heb bevonden.

Eppie Klein, Doornspijk, 11 oktober 2021